

Recenzja dorobku artystycznego i naukowego oraz rozprawy habilitacyjnej dr Piotra Twardowskiego, sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie - sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej – sztuki piękne, wszczętym przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów.

Dowodem uznania dla twórczości Piotra Twardowskiego są liczne, prestiżowe, krajowe i zagraniczne nagrody i stypendia takie jak: The Best Modeling Award w *International Outdoor Sculpture Invitational Exhibition* w Yiwu (Chiny 2016); II Nagroda w *I Międzynarodowym Biennale Rzeźby - Marcos Juárez 2014* (Argentyna); Grand Prix *UBE Biennale'07* (Japonia 2007); Grand Prix na *Międzynarodowym Biennale Rzeźby - Bienal del Chaco 2006* (Argentyna); Stypendium artystyczne - „*Młoda Polska*” 2006; *Stypendium Twórcze Miasta Krakowa* 2001.

Jego prace znajdujące się w kolekcjach: Collection of the Villacero Foundation, Monterrey (Meksyk); Collection of Open-Air Museum, Tokiwa Park, Ube (Japonia); Collection of the Urunday Foundation, Museum de las Esculturas Urbanos del Mundo, Resistencia (Argentyna); Collection of Association Les Chemins de la Culture dy Pays d'Uzerche (Francja) - potwierdzają solidnie wypracowaną, wielokrotnie konfrontowaną na arenie międzynarodowej i w pełni zasłużoną pozycję w świecie sztuki, weryfikowaną przez światowej sławy autorytety, przy okazji międzynarodowych konkursów.

Ocena działalności naukowo dydaktycznej i organizacyjnej

Kariera dydaktyczna i kolejne awanse naukowe Piotra Twardowskiego związane są głównie z Wydziałem Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Tam w 2000 roku, otrzymuje dyplom magistra sztuki z wyróżnieniem za pracę pt. *Ciało rzeźby*, której promotorem był prof. Marian Konieczny a recenzentem prof. Andrzej Getter. W tym samym roku otrzymuje świadectwo ukończenia Studium Pedagogicznego na ASP w Krakowie i uzyskuje kwalifikacje pedagogiczne. Stopień doktora sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne, nadany uchwałą Rady Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w 2009 roku, otrzymuje za rozprawę doktorską, z której opisowa część nosiła tytuł: *O istocie, języku i „anatomii” rzeźby- rozprawa w poszukiwaniu świadomości rzeźbiarskiej*. Tytuł pracy rzeźbiarskiej: *Relacje*. Promotorem doktoratu był prof. Józef Sękowski (ASP Kraków), a Recenzenci to: prof. Andrzej Getter (ASP Kraków), prof. Adam Myjak (ASP Warszawa). Swoją ścieżkę edukacyjną Kandydat pogłębił studiami na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, gdzie w 2013 roku otrzymał świadectwo ukończenia studiów podyplomowych, w zakresie *Zarządzanie Kulturą* na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej. Tytuł pracy podyplomowej:

Miasta rzeźby – gdzie, jak i po co? Przykłady dobrych praktyk w organizowaniu wydarzeń artystycznych na świecie. Promotorem pracy podyplomowej był prof. dr hab. Bogusław Nierenberg (UJ Kraków).

Piotr Twardowski wykazuje szereg aktywności na rzecz Akademii i Wydziału Rzeźby ASP w Krakowie. Jest członkiem senatu na kadencję 2016-2020, a od roku 2014 wydziałowym Koordynatorem ds. Indywidualnych Programów Kształcenia (IPK), oraz Indywidualnego Planu Studiów (IPS). Od 2009 roku jest członkiem Rady Wydziału Rzeźby. Wielokrotnie pełni funkcję sekretarza Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, oraz bierze udział w pracach komisji przygotowującej materiały do oceny parametrycznej Wydziału Rzeźby ASP w Krakowie, dla Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Jest członkiem Senackiej Komisji ds. Statutu i Regulaminów, oraz Komisji ds. realizacji strategii Uczelni w roku akademickim 2011/12. W roku 2014 jest koordynatorem sesji tematycznej i wystawy zbiorowej pt. „*Wokół Dunikowskiego*”. Przeprowadził także serię wykładów, prezentujących i promujących Wydział Rzeźby ASP w Krakowie, w Liceum Plastycznym w Zamościu w latach 2012-2015. Pełnił także wielokrotnie funkcje recenzenta. W latach 2010-2015, zrecenzował na Wydziale Rzeźby, osiem prac magisterskich. Piotr Twardowski od roku 2000 pracuje na Wydziale Rzeźby krakowskiej Akademii. Początkowo na stanowisku asystenta w pracowni rzeźby Prof. Józefa Sękowskiego, a po uzyskaniu stopnia doktora w 2009 roku, na stanowisku adiunkta. Od roku 2010 przez pięć lat kieruje Pracownią Rzeźby dla I roku, gdzie realizuje swój autorski program, składający się z teorii i ćwiczeń praktycznych, wprowadzających studenta w elementarne pojęcia z zakresu rzeźby. Studenci w Jego pracowni przyswajają sobie główne pojęcia takie jak: masa, objętość, linia, oś, przekrój, tekstura, przestrzeń wewnętrzna i zewnętrzna czy relacja formy z przestrzenią. Świadomy odpowiedzialnej misji Piotr wprowadza te zagadnienia w trakcie realizacji w glinie kolejnych zadań z modelu, analizujących budowę głowy, aktu, przestrzeń w płaskorzeźbie, czy podczas ćwiczeń żartobliwie nazwanych „sekcją zwłok jabłka”, a wszystkim zadaniom przyświeca cel nadrzędny, którym jest solidna analiza formy przestrzennej. Wysoki w mojej ocenie poziom prac studenckich, świadczy o bardzo dobrym przygotowaniu ich do dalszej pracy w pracowniach dyplomowych, a prace te stanowią świadectwo umiejętności dydaktycznych prowadzącego. W 2015 roku Piotrowi Twardowskiemu powierza się kolejną ważną misję. Zostaje Kierownikiem Pracowni Podstaw Kompozycji Przestrzennej. Zawarte w programie ćwiczenia dotyczące budowy i konstrukcji formy rzeźbiarskiej i ich rezultaty w postaci różnorodnych, ciekawych rozwiązań, raz jeszcze potwierdzają wysokie kompetencje pedagogiczne.

W ramach opieki naukowo dydaktycznej nad studentami w krajowych i zagranicznych ośrodkach naukowych, Piotr Twardowski realizuje następujące przedsięwzięcia:

Plener rysunkowy na Harendzie w Zakopanem w 2004, Międzynarodowe Sympozjum Rzeźbiarskie w Centrum Krajów Nadbałtyckich w Kellokoski w Finlandii w 2001 roku, opiekę naukowo artystyczną nad studentami europejskich uczelni artystycznych w pracowni metalu w Kreatifabrik Differdange w Luksemburgu, w ramach „Europejskiego Forum Historii i Sztuki 2013”, oraz jako gość specjalny sprawuje opiekę naukowo

artystyczną nad studentami Wydziału Sztuk Wizualnych Uniwersytetu Guadalajara w Meksyku w 2015 roku. Wymiernym efektem tych dokonań i dowodem uznania dla Jego działalności naukowo dydaktycznej, organizacyjnej i artystycznej, jest szereg otrzymanych nagród Rektorskich.

Ocena autoreferatu

Autoreferat Piotra Twardowskiego składa się z trzech części. Pierwsza z nich zawiera omówienie pracy habilitacyjnej - stalowej rzeźby monumentalnej, prezentowanej w przestrzeni publicznej miasta Gdańska pt. *Gdzie jesteś?*, do której odniosę się w dalszej części mojej recenzji. Drugi rozdział zatytułowany *Dziewięć krótkich historii*- prezentuje wybrane i znaczące dla Jego rozwoju artystycznego realizacje rzeźbiarskie. W części trzeciej artysta dokonuje krótkiego podsumowania swojej dotychczasowej twórczości. Przejrzyście skonstruowany i dobrze napisany autoreferat, jest dla recenzenta niezwykle cennym dokumentem, niosącym szereg istotnych treści. Wyjawia powody, motywacje i fascynacje autora, oraz dostarcza ważnych informacji, dopełniających sylwetkę artysty. Strukturę autoreferatu Piotra Twardowskiego stanowią rozważania i opisy szczególnie ważnych dla Niego prac rzeźbiarskich. Autor przedstawia w nich idee, założenia, wartości i zasady, które zbudowały Jego postawę twórczą i miały wpływ na formalny i artystyczny kształt Jego prac. Znajdujemy tu wątki autobiograficzne, ukazujące wiele życiowo-artystycznych współzależności. Pewne jest to, że tworzenie sztuki dla Piotra Twardowskiego, jest wielopłaszczyznowym i pełnym przygód przeżyciem, składającym się w nieprzypadkowy ciąg zdarzeń, budujących Jego ciekawą biografię artystyczną. Uporczywe dążenie do zrozumienia istoty rzeźby i jej roli w kształtowaniu świata, towarzyszy artyście od zawsze i wynika zapewne z Jego dociekliwej i refleksyjnej natury. Cechami znamionymi autonomicznej twórczości Piotra, jest zamiłowanie do stali i dużej skali. Pierwszą z wymienionych cech, oraz umiłowanie precyzji, cierpliwość i konsekwentne działanie odziedziczył po dziadku, który był mechanikiem precyzyjnym. Codzienne obcowanie z różnorodnymi kształtami, wchodzącymi w skład mechanizmów, musiały działać na dziecięcą wyobraźnię i kształtowały wrażliwość Piotra Twardowskiego. Wrażliwość tą rozwijały autorytety takie jak: Prof. Marian Konieczny, estoński rzeźbiarz Stanislav Netsvolodov i brytyjski rzeźbiarz Tim Scott. Ten ostatni „wyposażył” rzeźbiarza w norymberskiej kuźni także w umiejętność kształtowania stali metodą kucia. Rezultaty formalnych i materiałowych zmian po tym semestralnym pobycie w norymberskiej Akademii, widoczne są już w pracy dyplomowej, zrealizowanej w pracowni Prof. Mariana Koniecznego, w krakowskiej Akademii. Świadomy dobrego przygotowania rzeźbiarskiego i uzbrojony w solidny warsztat kowalsko-spawalniczy, mgr Piotr Twardowski wyruszył samotnie na podbój świata, konfrontując swoje prace w niezależnych, międzynarodowych środowiskach, gdyż jak sam przyznaje taki rodzaj weryfikacji swoich prac w konkursach i sympozjach rzeźbiarskich na całym świecie, wyrażnie mu odpowiada.

Ocena Pracy habilitacyjnej

Zgodnie z wymogiem formalnym, Piotr Twardowski wskazuje Wydział Rzeźby i Intermediów ASP w Gdańsku, jako jednostkę organizacyjną do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego, oraz pracę rzeźbiarską pt. *Gdzie jesteś ?*, zaprezentowaną na wystawie w otwartej przestrzeni publicznej miasta Gdańska, w ramach Festiwalu Form Przestrzennych *Rozdroża wolności* w 2011 roku, jako dzieło aspirujące do spełnienia warunków określonych w art.16 ust.2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U nr 65, poz.595 ze zm.)

Na wyżej wymieniony festiwal Piotr Twardowski otrzymał zaproszenie indywidualne. Rozmyślając i dokonując szerokiej analizy tematu wolności, nasunął się artyście pomysł zrealizowania pracy, dla której inspiracją był służący marynarzom i astronomom do orientacji na rozległych morskich wodach i w bezkresach nieboskłonu, optyczny przyrząd nawigacyjny – sekstant. Użycie tego motywu w realizacji na skwerku Kobzdeja w Gdańsku, uważam za trafny pomysł. Artysta znakomicie wpisuje się nie tylko w morski charakter miasta, ale również w astronomiczny wątek związany z działalnością mieszkającego niegdyś nieopodal, wybitnego gdańskiego astronoma Jana Heweliusza. Idąc tym tropem nie sposób nie zauważyć pewnej analogii pomiędzy rzeźbiarzem, który deklaruje udział w swoich realizacjach na 100%, a Heweliuszem, który większość astronomicznych przyrządów wykonał osobiście, dbając przy tym nie tylko o funkcjonalność i oczywistą w tym przypadku precyzję wykonania, ale również o ich artystyczny wygląd. Piotr nie ukrywa swojej fascynacji precyzyjnie wykonanym przedmiotem. Sekstant zachwyca Go metalowymi rantami, żłobieniami, wypracowanymi detalami, kształtem, a przede wszystkim perfekcją wykonania do jakiej dąży i którą osiąga w swoich realizacjach. Pytanie autora o granice wolności w realizacji pt. *Gdzie jesteś?*, w Gdańsku, w mieście symbolicznym i w miejscu symbolicznym, gdyż tu właśnie przebiegały średniowieczne mury obronne miasta, nabiera szczególnego kontekstu. Rzeźbiarz zadając to pytanie, próbuje wywołać u widza refleksję nad momentem podejmowania ważnych, życiowych decyzji. Wsparcie dla swojej artystycznej koncepcji Piotr Twardowski odnajduje w filozoficznych rozważaniach na temat wolności, niemieckiego filozofa Rudolfa Steinera, oraz egzystencjalisty Jean'a-Paul'a Sartr'a, który absolutną i całkowicie subiektywną wolność, zwaną *wolną wolą*, paradoksalnie określa jako nieznośną konieczność samotnych i indywidualnych wyborów.

Rzeźba o tytule: *Gdzie jesteś?* to prawie pięciometrowa, wertykalna forma ze stali, ustawiona w otwartej przestrzeni Gdańska, której tło stanowią: zielen, architektura miasta i niebo. Ciekawie zakomponowana, ujawnia swoje zróżnicowane profile, zaskakując przemyślaną logiką ich użycia i niezależnie od tego czy intencjonalność twórcy i interpretacja odbiorcy są zbieżne, na pewno działa na podświadomość, zastanawia, intryguje i ciekawi. Rzeźba powstała w 2011 roku, w autorskiej pracowni artysty w Krakowie. Jednak nie sposób przejść do analizy wskazanej w postępowaniu habilitacyjnym pracy, nie odnosząc się do wcześniejszych realizacji artysty, w których doświadczył, że struktura stali pomimo swojego ciężaru, umożliwia budowanie form lekkich i dających poczucie ruchu w przestrzeni. W moim przekonaniu Piotr Twardowski artystycznym i technicznym poziomem wykonania, rozmachem i skalą rzeźb, jest

godnym kontynuatorem abstrakcyjnego nurtu rzeźby w stali, reprezentowanego przez wielu wybitnych artystów. Jego twórczość plasowałbym w nurcie twórczości brytyjskich rzeźbiarzy takich jak: Tim Scott, Antony Caro, Roy Kitchin, którzy jednak w przeciwieństwie do Piotra, korzystali przy realizacjach z usług specjalistycznych firm, co pozwoliło na zwiększenie skali i monumentalności form. Łączy ich jednak wiele, jak chociażby badania nad kinetyką i tektoniką formy, badania relacji rzeźby z pejzażem, stal jako materiał rzeźbiarski oraz nienaganna jakość wykonania. Podobnie jak wymienieni rzeźbiarze, Piotr doprowadził swoje prace do technicznej perfekcji. Każda następna to kolejne wyzwanie, wymagające poszerzenia warsztatu rzeźbiarza. Z kolei każda nowo opanowana umiejętność techniczna, pozwala mu realizować prace o bardziej skomplikowanej formie. Kunszt kształtowania stali metodą kucia i spawania w Jego realizacjach, budzi respekt i szacunek. Podobnie jak pewność i precyzja w określaniu linii i kształtów. Analizując Jego rzeźby odnoszę wrażenie, że stal jest dla Niego zbyt miękkim materiałem, poddającym się posłuszenie i całkowicie woli rzeźbiarza, eksploatującego ją do technologicznych granic. Ale Piotr etap wstępnego rozpoznawania materii ma już dawno poza sobą. Artysta pisze tak: *Nie wydaje mi się, aby na moim obecnym szczeblu twórczości dialog z materiałem był dla mnie nadal dobry, przeciwnie, był możliwy na poziomie elementarnym, kiedy uczyłem się materiału, słuchałem go i próbowałem. Teraz miejsce dialogu zajęła świadomość materiału. Staram się więc szukać nowej wrażliwości i jakości dla wybranego materiału. Zdaję sobie sprawę, w jakim stopniu materia decyduje o granicach formy, lecz ostatecznie to ja chciałbym o nich decydować. W efekcie pokonuję opory stali, nadając jej kształty organiczne, których zdaje się nie lubić.*

W moim odczuciu czasem materiał ten zbyt łatwo ulega woli artysty, który wygina go z łatwością, mnożąc kolejne krzywizny i elementy o zbliżonych masach, w których rozprasza się siła oddziaływania i klarowność kompozycji. To moje subiektywne odczucie, z którym autor zapewne podjąłby polemikę, a przypuszczenie to snuje z fragmentu Jego autoreferatu, w którym pisze, że kończy pracę nad rzeźbą w momencie kiedy ma całkowitą pewność, *że niczego już nie można zmienić i wszystko jest zrobione w jedyny sposób w jaki mogło i musiało.*

Trudno więc dyskutować z takim stanowiskiem. To sprawa indywidualnej wrażliwości i odczuwania świata. W końcu poruszamy się w obszarze form abstrakcyjnych, próbujących opisać bardzo często równie abstrakcyjne pojęcia. Szczęśliwie nadmierna w moim odczuciu ilość wiszących, balansujących na linach w przestrzeni elementów w niektórych wcześniejszych realizacjach (np w *Kamertonie* z 2005 roku), z czasem ulega redukcji na rzecz klarowności kompozycji, a rzeźba o tytule: *Gdzie jesteś?*, jest tego dobrym przykładem. W pracy tej artysta kumuluje szereg doświadczeń zdobytych w poprzedzających ją realizacjach. Omawiana rzeźba to ażurowa konstrukcja o dobrych proporcjach, zbudowana z długich, skręconych i lekko pochylonych elementów, zwieńczona u góry „koroną” z drobniejszych form, których kształty przypominają

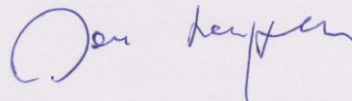
elementy składowe sekstantu. Złożona z niebanalnych, przemyślanych i zróżnicowanych form górna część pracy, rozwija się wokół ażuru, stanowiącego jej centrum. Ażur ten przykuwa moją uwagę, gdyż skupia jakąś nieokreśloną, niewidzialną siłę, której istnienie podświadomie wyczuwam. Niepokojący, ukośny względem pionu i zawieszony kilka metrów nad ziemią, nawiązuje kontakt z wszechświatem, oczekując na jakąś kosmiczną energię. Wrażenie takie potęguje element podstawy, precyzyjnie wyznaczający kierunek padania tej astralnej energii, a cała kompozycja zdaje się być podporządkowana właśnie tej niewidzialnej sile. Poprzez otwarty układ kompozycyjny, zaprasza do swojego wnętrza, chcąc nawiązać partnerski dialog z odbiorcą. Jest dyskretna, cierpliwa i jakby oczekująca na głębszą analizę przez widza, by dopełnić się całkowicie dopiero w jego wyobraźni. To cenna umiejętność zaprojektować rzeźbę tak, aby jej elementy nie uzewnętrzniały wszystkiego co ją stanowi. Cieszę się, że ta czasowa w założeniu ekspozycja pracy, wciąż trwa i jest ważnym plastycznym akcentem w topografii miasta, stanowiąc jego wizytówkę.

Podsumowanie

Piotr Twardowski jest artystą, który szczególnie upodobał sobie konfrontacje swojej twórczości z twórczością innych rzeźbiarzy, podczas sympozjów i konkursów rzeźbiarskich na całym świecie. Wykonuje i prezentuje swoje prace w: Japonii, Argentynie, Francji, Meksyku, Chinach. Zdobył międzynarodową renomę talentem i solidną pracą, a Jego szczególnie wyważona postawa twórcza, w której równolegle z rozwojem artystycznym rozwija i doskonali poziom techniczny swoich prac, daje wspaniałe rezultaty. Piotr Twardowski jest absolutnie świadomy tego, że w rzeźbie nie wystarczy sam pomysł. Liczy się realizacja a w tej nie ma miejsca na „techniczne wpadki”, uniemożliwiające doprowadzenie dzieła do oczekiwanego efektu finalnego. To bardzo ważne, gdyż tylko tak wyważona postawa, daje nieograniczone możliwości kształtowania formy na najwyższym, intelektualnym, artystycznym i technicznym poziomie.

Konkluzja

W mojej ocenie zarówno autoreferat jak i wskazane w postępowaniu habilitacyjnym dzieło, spełniają warunki określone w art.16 ust.2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U nr 65, poz.595 ze zm.) Jakość profesjonalnie przygotowanego i zaprezentowanego dorobku twórczego Kandydata, szeroka sfera Jego działalności popularyzującej naukę i sztukę w kraju i za granicą, szereg zdobytych, prestiżowych nagród w krajowych i międzynarodowych konkursach, dorobek dydaktyczny oraz zaangażowanie w pracę na rzecz Wydziału Rzeźby i Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, dają mi pełną podstawę do poparcia wniosku dr Piotra Twardowskiego o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki piękne, co czynię z dużą satysfakcją.

 6